

Секція: Банківська справа

ПОГОРЕЛЕНКО Н. П.

*к.е.н., доцент кафедри банківської справи
Харківського інституту банківської справи
Університету банківської справи
Національного банку України (м. Київ)*

РОЗКРИТТЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЧЕРЕЗ МНОЖИНУ ОЦІНОК ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Банківська система як невід’ємна складова фінансової системи відіграє велике значення у визначенні напрямів не лише економічного функціонування різних суб’єктів господарювання, а й розвитку країни в цілому. Відтак питання аналізу та на його основі формування регулюючих впливів є одними з пріоритетних щодо розвитку та досягнення стабільності банківської системи. Тож саме цим й обумовлено вибір проблематики дослідження даної роботи.

Проводячи аналіз функціональної дієвості банківської системи, насамперед, необхідно звернути увагу на результат такого аналізу, що загалом визначається у деякій підсумковій оцінці. Доцільність такого узагальнення визначається тим, що саме отримана оцінка є тим індикатором, на основі якого можливо прийняти відповідні рішення щодо формування регулюючих впливів на будь-який об’єкт, який знаходиться в полі зору певного різновиду управління.

Загалом підсумкову оцінку функціональної дієвості банківської системи можна узагальнити у вигляді різноманітних показників, де, зазвичай, виділяється ціла множина показників (індикаторів) банківської діяльності [1]. Серед таких показників можна відмітити:

прості індикатори, які, насамперед, характеризують поточний стан

функціонування банківської системи;

комплексні показники, які можуть визначати динаміку розвитку банківської системи відповідно до наявних процесів економічної динаміки, що відображають сутнісну змістовність досліджуваного [2, 3].

Звісно, що, с формальної точки зору, для здійснення оцінки дієвості банківської системи з метою розкриття її стабільності можна використовувати різні індикатори банківської діяльності, які відображають поточний стан та можливі напрями розвитку досліджуваної системи. Однак при цьому варто враховувати, що:

прості індикатори, недостатньо повно враховують можливість зміни стабільності банківської системи під впливом різних факторів. У той же час прості індикатори розкривають стабільність банківської системи в певних напрямках, відповідно до яких розглядаються такі індикаторами. Але в межах таких напрямків розкриття стабільності банківської системи може виявитися неузгодженим;

комплексні показники на основі простих індикаторів також не здатні відобразити все різноманіття впливу окремих факторів, а також виникає багато запитань при побудові певної інтегральної оцінки для узагальнення й визначення відповідного комплексного показника у вигляді інтегральної оцінки. При цьому ключовим є як питання вибору простих індикаторів для побудови інтегральної оцінки, так і узгодження простих індикаторів в інтегральній оцінці між собою. Також під питанням залишається й статистична достовірність проведених розрахунків у такий спосіб, бо відкритим є питання узгодженості простих індикаторів.

Однак порушені питання не обмежують складність проблематики дослідження, яке обговорюється. Зокрема, враховуючи те, що банківська система уявляю собою певне угруповання банків, які діють згідно впливів сформованих з боку регулятора банківської діяльності – Національного банку України, варто розрізняти відповідну систему індикаторів для

проведення оцінки стабільності банківської системи згідно:

поточного стану функціонування та напрямів можливого розвитку для окремого банку з їх наявного угруповання, яке й визначає функціональну змістовність банківської системи;

поточного стану функціонування та напрямів можливого розвитку банківської системи в цілому;

поточного стану функціонування та формуючих впливів з боку регулятора банківської системи.

Не менш важливим при визначенні окремих індикаторів з оцінки стабільності банківської системи є й врахування взаємного впливу між банківською системою та іншими інституційними утвореннями, які визначають та розкривають змістовність економічної взаємодії між різними суб'єктами господарювання, зокрема, та вектори економічного розвитку країни, в цілому.

Тобто, у відміченому вище аспекті, доцільно говорити проте, що загалом такі індикатори можна поділити на ті, що:

безпосередньо торкаються змісту ведення банківської діяльності (обсяги наданих кредитів, обсяги залучених кредитів, відсоткові ставки тощо);

опосередковано визначаються згідно отриманих результатів щодо дієвості функціонування банківської системи. Насамперед, це стосується ключових параметрів макроекономічного розвитку країни – рівня інфляції, вартості національної грошової одиниці, рівня державного боргу й таке інше.

Також серед індикаторів з оцінки стабільності банківської системи можна окремо виділити:

показники, які визначають інституційні характеристики розвитку банківської системи – кількість банків в системі; кількість банків з іноземним капіталом; кількість ліквідованих банків або кількість банків з

тимчасовою адміністрацією тощо;

показники, які суто розкривають змістовність банківської діяльності – обсяги наданих кредитів, обсяги залучених кредитів, відсоткові ставки за кредитами та депозитами, обсяги сформованих резервів, обсяги та структуру отриманого доходу, зроблених витрат й таке інше.

У свою чергу показники, які визначають змістовність банківської діяльності можуть бути згруповані по напрямках банківської діяльності або відповідно до груп клієнтів банків. Тобто, в цілому наявні показники банківської діяльності щодо розкриття стабільності банківської системи можуть бути ранжовані відповідно до окремих ознак такого ранжування, які є досить різноманітними. При цьому можуть виникати й перетини з погляду вказаних показників банківської діяльності відносно окремих ознак їх можливого ранжування.

Отже, множина різноманітних індикаторів з визначення оцінок стабільності банківської системи утворює багатозначне поліморфічне поле, яке й дозволяє здійснити відповідні розрахунки. Таке множинне поле різноманітних показників з оцінки стабільності банківської системи дозволяє застосовувати й різні методи для обчислення відповідної оцінки. Це, у свою чергу, дозволяє говорити про таку ознаку ранжування відповідних оцінок, яка підкреслює метод отримання відповідної оцінки. Разом з цим такі обчислення можна проводити на різні обрії часу. Відтак можна говорити про статичні оцінки, динамічні оцінки та ретроспективні оцінки.

Таким чином, у підсумку варто відмітити, що ранжування оцінок із визначення та розкриття стабільності банківської системи можна в цілому узагальнити як до ознак ранжування індикаторів банківської діяльності та функціонування досліджуваної системи, так й згідно методів, які застосовуються для побудови та отримання відповідних оцінок.

Література

1. Банківська система України: монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренева, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль. – Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 187 с.
2. Kuzemin A. Analysis of Spatial-temporal Dynamics in the System of Economic Security of Different Subjects of Economic Management // A. Kuzemin, V. Lyashenko // International Journal “Information Technologies and Knowledge”, 2008. – Vol. 2, Num. 3. – P. 234–238.
3. Ляшенко В. В. Интерпретация и анализ статистических данных, описывающих процессы экономической динамики / В. В. Ляшенко // Бизнес Информ. –2007. – № 9(2). – С. 108–113.